

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl samosoudkyně JUDr. Marcelou Rouskovou ve věci

žalobce: **XX**, narozený dne XX
státní příslušností XX
bytem v ČR: XX
zastoupen Mgr. Pavlem Čížinským, advokátem
sídlem Baranova 1026/33, 130 00 Praha 3

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**
sídlem Nad štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 2. 2018 č.j. OAM-1048/ZA-ZA11-K10-2016

takto:

- I. **Rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky ze dne 28. 2. 2018 č.j. OAM-1048/ZA-ZA11-K10-2016 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. **Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 13.600 Kč, a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce Mgr. Pavla Čížinského, advokáta.**

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž bylo rozhodnuto tak, že žádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřipustná podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále též „zákon o azylu“), řízení o udělení mezinárodní ochrany se zastavuje podle § 25 písm. i) zákona o azylu.

Shodu s prvopisem potvrzuje XX

2. Žalobce v žalobě poukázal na skutečnost, že v jeho případě nemohl žalovaný řízení o jeho žádosti zastavit, nýbrž měl předmětnou žádost projednat meritorně.
3. Nesprávnost napadeného rozhodnutí žalobce spatřuje zejména v tom, že zprávy o situaci na Ukrajině, které žalovaný shromáždil a na základě kterých vyhodnotil žalobcem předložené články a další nové informace jako nerelevantní, jsou nedostatečné, v rozporu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu sp.zn. 5 Azs 62/2016, jakož i dalšími rozhodnutími soudů a navíc jsou podle žalobce neaktuální. Zpráva Vysokého komisaře OSN pro lidská práva ze dne 13. 6. 2017 je nedohledatelná. Žalobce uvedl, že nové skutečnosti dle § 11a odst. 1 zákona o azylu byly předloženy, žalovaný byl pak také povinen posoudit i narození nezl. XX.
4. V doplnění žaloby ze dne 5. 4. 2018 pak žalobce argumentoval v rámci svých námitek uvedených v žalobě.
5. Žalovaný ve vyjádření k žalobě popřel oprávněnost námitek uváděných žalobcem a měl za to, že při svém postupu neporušil ustanovení zákona o azylu či správního řádu, a proto se nedomnívá, že by bylo napadené rozhodnutí nezákonné nebo že by žalobce byl nějakým způsobem zkrácen na svých právech. Navrhl žalobu jako nedůvodnou v plném rozsahu zamítnout.
6. Při jednání konaném dne 10. 6. 2019 účastníci setrvali na svých právních názorech a procesních stanoviscích.
7. Městský soud v Praze na základě podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, a to v mezích žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního /dále též „s. ř. s.“/), při přezkoumání vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), a po provedeném řízení dospěl k závěru, že žaloba byla podána důvodně.
8. Správní spis především obsahuje následující pro danou věc podstatné dokumenty: předávací protokol cizince, který podal žádost o mezinárodní ochranu na území ČR Ředitelství služby cizinecké policie, Přijímacího střediska cizinců Zastávka ze dne 12. 12. 2016 č.j. CPR-30024/ČJ-2016-931200-AZ, poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 15. 12. 2016, dopis matky žalobcovy manželky odeslaný z Ukrajiny dne 28. 5. 2016 včetně překladu do českého jazyka, první žádost o udělení mezinárodní ochrany žalobce ze dne 16. 4. 2015, (první) rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany žalobci č.j. OAM-380/ZA-ZA02-P06-2015, zprávy o situaci na Ukrajině (zpráva Amnesty International z dubna 2016 o rozsudcích smrti a popravách v roce 2015, informace MZV č.j. 107318/2017-LPTP ze dne 3. 8. 2017, informace OAMP ze dne 24. 7. 2017, výroční zpráva Human Rights Watch ze dne 12. 1. 2017, výroční zpráva Amnesty International 2017, zpráva Freedom House z ledna 2017 s názvem „Svoboda ve světě 2017 – Ukrajina“), zpráva Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva ze dne 13. 6. 2017 o stavu lidských práv na Ukrajině, zpráva Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 3. 3. 2017 o dodržování lidských práv v roce 2016, zpráva organizace Equal Rights Trust ze srpna 2015, výnos prezidenta Ukrajiny č. 411/2016 ze dne 26. 9. 2016), protokol žalovaného ze dne 4. 10. 2017 o seznámení s podklady rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, vyjádření žalobce k podkladům pro rozhodnutí doručené žalovanému dne 24. 10. 2017, žalobou napadené rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 2. 2018 č.j. OAM-1048/ZA-ZA11-K10-2016. V soudním spise se pak nachází předvolání občana XX, nar. XX (manžela žalobkyně) na ukrajinskou prokuraturu ze dne 28. 3. 2018 včetně úředně ověřeného překladu ze dne 16. 4. 2018 do českého jazyka (č.l. 45-47 soudního spisu).
9. Soud posoudil předmětnou věc následovně:

10. Podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu žádost o udělení mezinárodní ochrany je nepřijatelná, podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, kterou ministerstvo posoudilo jako nepřijatelnou podle § 11a odst. 1.
11. Podle § 11a odst. 1 zákona o azylu podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a to, zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které a) nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a b) svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.
12. Institut opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neslouží k upřesňování či skutkovému doplňování předchozí žádosti. Jeho hlavním smyslem a účelem je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly ovlivnit postavení žadatele, a které nemohl bez vlastní viny uplatnit během předchozího řízení. Zpravidla se přitom bude jednat o takové skutečnosti, ke kterým došlo v důsledku plynutí času. Jako takové lze připomenout např. změnu situace v zemi původu nebo změnu poměrů ve vztahu k osobě žadatele.
13. Aplikací shora citovaných ustanovení zákona o azylu v souvislosti se skutečnostmi relevantními pro udělení doplňkové ochrany se zabýval rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 6. 3. 2012 č.j. 3 Azs 6/2011-96, č. 2642/2012 Sb. NSS, v němž uvedl: „*Správní orgán je povinen v řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany zkoumat v souladu s § 10a písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. Přípustnost opakované žádosti je tak třeba posuzovat z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro udělení jak azylu, tak udělení doplňkové ochrany. Obsahuje-li opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany takové nové skutečnosti nebo zjištění, je správní orgán povinen hodnotit takovou žádost jako přípustnou a meritorně o ní rozhodnout.*“
14. V nyní posuzované věci v případě žalobce a jeho rodiny došlo k podstatné změně okolností, neboť žalobci se dne 18. 11. 2017 narodil syn XX (řízení o žalobě proti rozhodnutí, jímž tomuto nezletilému synovi žalobce podle §§ 12 – 14b zákona o azylu nebyla udělena mezinárodní ochrana, je zdejším soudem vedeno pod sp. zn. 13 Az 21/2018). Jedná se o podstatnou okolnost, neboť součástí rodiny žalobce je nově i velmi malé dítě, a tedy členy této rodiny lze jistě považovat za zranitelné (resp. ještě zranitelnější) osoby. Přitom žalobce jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu uvedl zejména zhoršenou bezpečnostní situaci v Dněpropetrovské oblasti, obavu, že žalobce nebude moci být s rodinou a bude muset nastoupit do bojů v zóně ATO (antiteroristická operace), kde by mohl být zabit. Těhotenství žalobcovy manželky a následné narození jejich syna tedy bylo novou skutečností, která mohla mít vliv na závěr, zda žalobce a jeho rodina byli vystaveni pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že jim hrozí vážná újma podle § 14a. K tomu lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 4. 2014 č.j. 4 Azs 37/2014-23: „*Proto je třeba posoudit, zda skutečnost, že stěžovatelka b) byla v době podání druhé žádosti těhotná a toto doložila, mohla být považována za skutečnost týkající se důvodů pro udělení doplňkové ochrany, kterou nemohla bez vlastního zavinění uplatnit již v první žádosti o udělení mezinárodní ochrany.... K tomu je třeba uvést, že obdobným případem se Nejvyšší správní soud zabýval v rozsudku ze dne 31. 8. 2012, č. j. 4 Azs 26/2012 - 21. V tomto rozsudku dospěl soud k závěru, že těhotenství manželky a narození dítěte je důvodem, který by měl být posouzen v novém řízení o udělení mezinárodní ochrany. V této souvislosti soud poukázal na to, že možnost zastavení řízení pro nepřijatelnost žádosti představuje výjimku ze zásady, že žalovaný je povinen posoudit věcné skutečnosti uváděné žadateli o udělení mezinárodní ochrany, a tuto výjimku je tedy třeba vykládat a aplikovat restriktivně. V nyní posuzovaném případě Nejvyšší správní soud*

neshledal důvod odchýlit se od těchto závěrů. Je zřejmé, že stěžovatelka b) v řízení o udělení mezinárodní ochrany uvedla, že se obává návratu do země původu z důvodu svého těhotenství a absence jakéhokoli zájmu v kombinaci s nepříznivými okolnostmi, kterým bude dle svého očekávání po návratu do země původu čelit [škána z důvodu politické angažovanosti jejího muže a kurdského původu, nástup jejího muže do armády, kdy by byla v době očekávaného porodu spolu s dalším malým dítětem – stěžovatelem c) – ponechána zcela sama a bez pomoci]. Tyto okolnosti nelze označit za prima facie zcela irrelevantní z hlediska možného udělení doplňkové ochrany ve smyslu § 14a a § 14b zákona o azylu, byť třeba pouze na přechodnou dobu. Dále je třeba zároveň konstatovat, že stěžovatelé nemohli tyto skutečnosti z objektivních důvodů uplatnit v předchozí žádosti o udělení mezinárodní ochrany. O předchozích žádostech žalovaný rozhodl dne 7. 9. 2011. Stěžovatelka b) přitom otěhotněla nejdříve na konci roku 2012. Bylo proto na žalovaném, aby tyto nově uváděné skutečnosti řádně posoudil v meritorním rozhodnutí, neboť závěr, že se jednalo o žádosti nepřijatelné, za těchto okolností nemůže obstát.“ V nyní posuzovaném případě manželka žalobce (řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného v její věci je vedeno zdejším soudem pod sp. zn. 13 Az 20/2018) s ohledem na datum narození nezletilého XX (XX) zjevně musela otěhotnět v první polovině roku 2017, tedy v době, kdy už bylo vedeno řízení o druhé žádosti žalobce a zbývajících členů jeho rodiny (pochopitelně s výjimkou nezletilého XX) o udělení mezinárodní ochrany. Tuto skutečnost tak žalobce pochopitelně nemohl bez vlastního zavinění uvést v řízení o jeho první žádosti. Není pak podstatné, že se správní orgán o těhotenství manželky žalobce dozvěděl až krátce před porodem, jak připomněl žalovaný v napadeném rozhodnutí.

15. Soud dále uvádí, že existovaly další okolnosti, na jejichž základě měl žalovaný přistoupit k meritornímu posouzení žalobcovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalovanému byl nově předložen dopis od matky žalobcovy manželky, v němž je uvedeno, že před několika dny k nim přišli dva policisté a jeden voják, zajímali se, kde se žalobcova rodina nachází, kam a na jak dlouho odjeli. Matka žalobcovy manželky jim odpověděla, že s nimi neudrhuje kontakt, že se pohádali, řekla, že ví jen to, že odjeli někam do zahraničí. Chovali se velice vyzývavě a s úsměškem řekli: „až je najdeme, tak jim to vysvětlíme“. Dále je v dopise uvedeno: „Chovali se, jako bych byla nějaký zločinec. Nejdříve jsem si, XX, pomyslela, že je to kvůli tvému obchodu, ale ten už přece sebrali před půl rokem. Děti moje, já vůbec nechápu, co se děje. Myslím, že se sem za žádnou cenu nesmíme vrátit...“ Pokud by skutečně bylo pravdou, že by žalobce a jeho rodinu sháněli policisté a voják z blíže neuvedených důvodů a chovali se podezřele, pak by se jednalo o natolik závažnou skutečnost, jež by mohla mít vliv na závěr, zda žalobci je třeba udělit mezinárodní ochranu, srov. § 11a odst. 1 zákona o azylu. Dopis byl přitom dle poštovního razítka na obálce obsažené ve správním spise z Ukrajiny odeslán dne 28. 5. 2016, tedy po skončení řízení o první žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobci. V dalším řízení je třeba posoudit věrohodnost tohoto tvrzení obsaženého v dopise matky žalobcovy manželky, jakož i jeho vliv na případný nárok žalobce na udělení mezinárodní ochrany.
16. Z uvedených důvodů soud uzavřel, že žalobcova žádost o udělení mezinárodní ochrany měla být posouzena meritorně, a tudíž žalovaný pochybil, když řízení o této žádosti zastavil dle § 25 písm. i) ve spojení s § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu.
17. Soud doplňuje, že zde existuje další okolnost, pro kterou je nezbytné žalobcovu žádost o udělení mezinárodní ochrany posoudit meritorně. Žalobce v řízení před soudem předložil předvolání (včetně úředně ověřeného překladu do jazyka českého) na Kryvorizské městské státní zastupitelství (prokuraturu) ze dne 28. 3. 2018, jímž bylo žalobci uloženo, aby se dostavil k této instituci jakožto osoba podezřelá ze spáchání trestného činu dle článku 110 odst. 1 ukrajinského trestního zákoníku. Jak vyplývá z otevřených zdrojů (ukrajinský trestní zákoník, znění účinné v roce 2010, anglické znění dostupné na webových stránkách: <https://www.legislationline.org/documents/action/popup/id/16257/preview>), název trestného činu dle článku 110 ukrajinského trestního zákoníku zní: „Trespass against

territorial integrity and inviolability of Ukraine“ („Narušení územní celistvosti a nedotknutelnosti Ukrajiny“), přičemž v článku 110 odst. 1 tohoto zákona je stanoveno: „*Willful actions committed to change the territorial boundaries or national borders of Ukraine in violation of the order provided for in the Constitution of Ukraine (254κ/96-BP), and also public appeals or distribution of materials with appeals to commit any such actions, shall be punishable by restraint of liberty for a term up to three years, or imprisonment for the same term.*“ („Úmyslné akce spáchané s cílem změnit územní hranice nebo státní hranice Ukrajiny v rozporu s Ústavou Ukrajiny a také veřejné výzvy nebo šíření materiálů s výzvami ke spáchání takových akcí budou potrestány omezením svobody na dobu až tři let nebo uvězněním na stejnou dobu.“). Vzhledem k žalobcovým poměrům (ruskojazyčná osoba, jež má bydliště na východě Ukrajiny v oblastech nedaleko bojů probíhajících na území Doněcké a Luhanské oblasti, tedy není vyloučeno, že ukrajinské státní orgány na žalobce pohlíží přinejmenším podezřívavě) takové předvolání na ukrajinskou prokuraturu je zásadní okolností, kterou je nezbytné řádně vyhodnotit v rámci řízení před správním orgánem o udělení mezinárodní ochrany, a takovou žádost meritorně posoudit.

18. Soud připouští, že tato okolnost nastala až po vydání napadeného rozhodnutí ze dne 28. 2. 2018 (předvolání na ukrajinskou prokuraturu je datováno dnem 28. 3. 2018), přičemž dle § 75 odst. 1 s. ř. s. platí, že při přezkoumání rozhodnutí vychází soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Tato zásada se však v nyní posuzované věci s ohledem na požadavky vyplývající z evropského práva neuplatní. K tomu soud odkazuje na konstantní judikaturu, např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2017 č.j. 5 Azs 293/2016-19: „Podle čl. 46 odst. 1 směrnice 2013/32/EU jsou členské státy povinny zajistit, aby měl žadatel o mezinárodní ochranu právo na účinný prostředek ochrany před soudem proti rozhodnutí o jeho žádosti o mezinárodní ochranu. Podle odst. 3 téhož článku „[č]lenské státy pro dosažení souladu s odstavcem 1 zajistí, aby účinný opravný prostředek obsahoval úplné a ex nunc posouzení jak skutkové, tak právní stránky, včetně případného posouzení potřeby mezinárodní ochrany podle směrnice 2011/95/EU, a to alespoň v řízeních o opravném prostředku u soudu prvního stupně.“ Čl. 51 odst. 1 této směrnice členským státům uložil povinnost uvést v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s některými ustanoveními směrnice - včetně čl. 46 - do 20. 7. 2015. V souladu s čl. 52 odst. 1 směrnice 2013/32/EU mají členské státy použít právní a správní předpisy dle čl. 51 odst. 1 u žádosti o mezinárodní ochranu podaných po 20. 7. 2015. Krajský soud v Praze se již v rozsudku ze dne 24. 8. 2015, č. j. 45 Az 30/2014 - 57, zabýval tím, zda může mít čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU přímý účinek. Usoudil přitom, že podmínky přímého účinku jsou splněny, neboť daná norma nebyla do českého právního řádu ve stanovené lhůtě řádně (resp. vůbec) transponována a současně se jedná o normu dostatečně přesnou a bezpodmínečnou. Dovodil, že soud musí při svém rozhodování vycházet ze skutkového a právního stavu, který tu je ke dni jeho rozhodování, byť půjde o stav jiný, než který byl rozhodný pro soudem přezkoumávané úvahy žalovaného. Současně krajský soud dospěl k závěru, že „(...) i za přímé aplikace čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU ve vztahu k možnosti uplatňovat nové skutečnosti platí, že lze vzňáset pouze takové, které žadatel o mezinárodní ochranu nemohl bez vlastního zavinění uvést již v řízení před správním orgánem.“ Tento závěr byl potvrzen rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 11. 2015, č. j. 10 Azs 194/2015 - 32, který zaujal shodný názor, že „[p]ovinnost určenou čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU nelze chápat jako oporu bezdůvodného roztržštění vylicení skutkového příběhu žadatele o mezinárodní ochranu v různých fázích řízení, včetně přezkumného soudního řízení. Jedná se o opatření, které má zamezit nesprávnému posouzení situace žadatelů ve světle aktuálních poměrů a závažných změn situace v zemi jejich původu či jejich osobních poměrů.“ Ačkoli Ústavní soud následně podanou ústavní stížnost nálezem ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. I. ÚS 425/16, dostupným z <http://nalus.usoud.cz>, zamítl, je vhodné pro úplnost uvést, že se zcela neztotožnil s názorem správních soudů, že nové důvody lze přednést, pouze pokud je žadatel bez své viny nemohl uvést již v řízení před správním orgánem. Podle Ústavního soudu je totiž potřeba zohlednit, že existuje i řada dalších ospravedlnitelných důvodů, proč žadatel nesdělí všechny relevantní důvody pro udělení azylu již před orgánem prvního stupně. Mezi takové ospravedlnitelné důvody Ústavní soud zařadil například: „dotazování při

osobním pohovoru se této skutečnosti netýkalo a konkrétní informaci nezjistilo; osobní pohovor nebyl proveden; žadatel nemusel pochopit relevanci některých skutečností pro žádost o mezinárodní ochranu; trauma, stud nebo jiné zábrany mohly zabránit úplnému ústnímu svědectví při osobním pohovoru (zejména v případě těch, kteří přežili mučení, sexuální násilí či pronásledování z důvodu sexuality); pohlaví tazatele nebo tlumočnicka mohlo být pro žadatele zábranou“. Přímou aplikaci čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32/EU je třeba s ohledem na přechodné ustanovení v čl. 51 odst. 1 též směrnice zvažovat až ve vztahu k žádostem o udělení mezinárodní ochrany podaným po 20. 7. 2015 (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2016, č. j. 5 Azs 20/2015 – 35, nebo ze dne 13. 7. 2016, č. j. 2 Azs 127/2016 – 31, usnesení zdejšího soudu ze dne 23. 2. 2016, č. j. 2 Azs 273/2015 – 44, rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 23. 8. 2016, č. j. 49 Az 38/2015 – 32, nebo rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. 9. 2016, č. j. 49 Az 62/2015 – 25). Zároveň je třeba mít na paměti, že přímý účinek ustanovení směrnice lze uplatnit vždy pouze ve prospěch jednotlivce, tedy i žadatele o udělení mezinárodní ochrany (např. již zmínovaný rozsudek č. j. 5 Azs 20/2015 – 35).“

19. Přestože žalovaný logicky nemohl shora uvedenou okolnost (předvolání žalobce na ukrajinskou prokuraturu) zohlednit ve svém rozhodnutí, z výše uvedených důvodů je třeba tuto novou okolnost, jež nastala až po vydání napadeného rozhodnutí, zohlednit ve prospěch žalobce. Dle závěru soudu je přitom tato okolnost natolik zásadní, že odůvodňuje nezbytnost meritorního posouzení žalobcovy žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Soud podotýká, že prolomení pravidla dle § 75 odst. 1 s. ř. s. se v daném případě uplatní, neboť druhá žalobcová žádost o udělení mezinárodní ochrany byla podána až po dni 20. 7. 2015 (dne 12. 12. 2016).
20. Soud nemůže předjímat, jak žalovaný v dalším řízení rozhodne o udělení mezinárodní ochrany žalobci. Přesto však soud odkazuje na závěry konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se osob v podobné situaci, tedy ruskojazyčných osob s bydlištěm na území východní Ukrajiny, a to v oblastech bezprostředně sousedících s oblastmi bojů v Doněcké a Luhanské oblasti.
21. V této souvislosti lze odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2017 č.j. 5 Azs 62/2016-87 týkající se podobné věci, kde je mimo jiné uvedeno, že je povinností žalovaného „zajistit si takové informace o zemi původu (včetně případného vyžádání konkrétních adresných informací od zastupitelského úřadu ČR v Kyjevě), které by umožnily posoudit, zda, resp. jakým způsobem uvedené ozbrojené skupiny operují rovněž v oblastech daným ozbrojeným konfliktem sice přímo nezasažených, nacházejících se však v jeho relativní blízkosti, jako je právě Dněpropetrovská oblast, odkud stěžovatelé pocházejí, a zda, příp. do jaké míry se dopouštějí tyto paramilitární skupiny represí vůči ruskému, resp. ruskojazyčnému obyvatelstvu a jakým případným dalším rizikům je ruské či ruskojazyčné obyvatelstvo v daném regionu vystaveno. Ruské nebo ruskojazyčné obyvatelstvo na Ukrajině je sice ve shromážděných materiálech sporadicky zmiňováno, podrobnější údaje, které by umožnily zhodnotit konkrétně situaci stěžovatelů po jejich návratu do Dněpropetrovského regionu, však dosud chybí.“
22. I v posuzovaném případě žalovaný opomněl zajistit si takové informace o zemi původu, které by umožnily posoudit, zda, resp. jakým způsobem ozbrojené skupiny působí v regionu žalobce, do jaké míry se tyto skupiny dopouštějí represí vůči ruskojazyčnému obyvatelstvu a jakým případným dalším rizikům je ruskojazyčné obyvatelstvo v daném regionu vystaveno. Vypořádání této otázky je třeba provést v novém rozhodnutí žalovaného, přičemž komplexní posouzení této otázky nevyplývá ani z materiálů dosud shromážděných žalovaným.
23. V daném rozsudku č.j. 5 Azs 62/2016-87 Nejvyšší správní soud rovněž ohledně situace na Ukrajině uvedl, „že se jedná o územně ohraničený konflikt, a i když nemusí být vyloučeno, že i přes svou kolísající intenzitu může dosahovat v určité době a na určitém území, kde dochází k nejvážnějším ozbrojeným střetům, intenzity totálního konfliktu, je nutno vzít v posuzované věci v úvahu, že stěžovatelé pocházejí z Dněpropetrovské oblasti, na jejímž území tento konflikt přímo neprobíhá. Pro posouzení

možnosti individualizované vážné újmy dle § 14a odst. 2 písm. c) [a zároveň i písm. b)] zákona o azylu však platí, že měl žalovaný v souladu s výše zmíněnými pravidly zkoumat, zda se dopady cca 250 km vzdáleného konfliktu neprojevují také v oblasti, z níž pocházejí stěžovatelé, a to jak následky bojů samotných, tak také ohrožováním civilistů příslušníky ozbrojených skupin, ať již státních nebo nestátních, které se do tohoto konfliktu zapojují, a zda případně stěžovatelům z důvodu jejich osobních charakteristik, zejména skutečnosti, že náleží k ruskému či ruskojazyčnému obyvatelstvu, ale také z toho důvodu, že se jedná o rodinu s malými dětmi, nehrozí v daném ohledu zvýšené nebezpečí v podobě vážného ohrožení života nebo tělesné integrity, případně v podobě mučení, nelidského nebo ponižujícího zacházení nebo trestání. Ani tyto úvahy ovšem v rozhodnutí žalovaného ani v rozsudku krajského soudu nejsou v dostatečné míře obsaženy a navíc opět dosud shromážděné informace o zemi původu ani neumožňují tyto otázky v plném rozsahu zhodnotit.“

24. Žalovaný bude v dalším řízení zkoumat, zda se dopady konfliktu neprojevují rovněž v bydlišti žalobce, a to následky jak bojů samotných, tak také ohrožováním civilistů příslušníky ozbrojených skupin, ať již státních nebo nestátních, které se do tohoto konfliktu zapojují, a zda případně žalobci a jeho rodině z důvodu jejich osobních charakteristik, zejména skutečnosti, že náleží k ruskojazyčnému obyvatelstvu, ale také z důvodu, že se jedná o rodinu s malými dětmi, nehrozí v daném ohledu zvýšené nebezpečí v podobě vážného ohrožení života nebo tělesné integrity, případně v podobě mučení, nelidského nebo ponižujícího zacházení nebo trestání. Tyto úvahy v napadeném rozhodnutí žalovaného absentují a žalovaným dosud shromážděné informace o zemi původu ani neumožňují tyto otázky v plném rozsahu zhodnotit.
25. Městský soud v Praze dále uvádí, že žalovaný je povinen v dalším řízení zkoumat, zda žalobce a jeho rodina nepatří k sociální skupině ruskojazyčného obyvatelstva ohrožené možností pronásledování. K tomu lze znovu odkázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 5 Azs 62/2016-87:
„Kromě toho bylo třeba u všech stěžovatelů posuzovat i další možný důvod pronásledování, kterým je ještě širěji vymezená příslušnost k určité sociální skupině. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud např. ve svém rozsudku ze dne 29. 7. 2015, č. j. 4 Azs 114/2015 - 32, příslušnost k určité sociální skupině nemá pevně stanovené hranice, a proto je nutné ji vnímat „v kontextu světových a společenských proměn v jednotlivých kulturách a vzhledem k vývoji lidskoprávních norem mezinárodního práva. Nejvyšší správní soud vycházel předně ze znění čl. 10 odst. 1 písm. d) kvalifikační směrnice. První podmínka uvedeného ustanovení vymezuje tzv. „chráněné znaky“ – atributy jisté kvality, které jsou vlastní určité sociální skupině; druhá podmínka je potom orientována na tzv. „sociální percepci“ – vnímání této sociální skupiny okolní společností jako odlišné.“
Pokud jde o tvrzené pronásledování stěžovatelů, již v řízení před žalovaným za důvod, pro který s nimi bylo zacházeno popsáním způsobem, označovali orientaci na Rusko, a to ať již jazykovou nebo z důvodu místa narození uvedeného v dokladech, a zmiňovali „bon na Rusy“. V žalobě již explicitně označili svou sounáležitost k sociální skupině rusky hovořícího obyvatelstva Ukrajiny. Tuto skutečnost žalovaný nijak nereflektoval, když se ani nepokusil sociální skupinu tohoto typu vymezit, ani nezkoumal, zda na území státu původu dochází k vyčleňování skupiny obyvatel, kteří mají obdobné atributy jako stěžovatelé, a zda je tato skupina takto okolím vnímána.“
26. Soud upozorňuje, podobné závěry vyplývají i z dalších rozhodnutí soudů, srov. např. rozsudky Městského soudu v Praze ze dne 30. 10. 2018 č.j. 2 Az 16/2017-85 a č.j. 2 Az 17/2017-79, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2017 č.j. 1 Azs 209/2017-49 a usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 5. 2019 č.j. 10 Azs 283/2018-31 a č.j. 10 Azs 284/2018-23.
27. Na tomto místě je třeba podotknout, že pokud žalovaný v dalším řízení dojde k závěru, že některý z důvodů udělení mezinárodní ochrany by mohl v případě žalobce být naplněn, pak bude třeba posoudit i otázku, zda v případě žalobce a jeho rodiny lze účinně využít možnosti vnitřního přesídlení. V rámci posuzování této otázky je třeba posuzovat, (1) zda je jiná část

země pro žadatele dostupná; (2) zda přesun do jiné části země je účinným řešením proti pronásledování či vážné újmě v původní oblasti; (3) zda žadateli nehrozí navrácení do původní oblasti a (4) zda ochrana v jiné části země splňuje minimální standard ochrany lidských práv (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2017 č.j. 4 Azs 197/2016-94). Nejvyšší správní soud ve shora odkazovaném rozsudku č.j. 5 Azs 62/2016-87 v podobném případě vytkl žalovanému, že pokud „*ve svém rozhodnutí poukazoval na zákonnou úpravu umožňující přemístění vnitřně vysídlených osob zasažených ozbrojeným konfliktem na východě země, měl také zkoumat, zda a jakým způsobem je tato právní úprava uplatňována v praxi. Žalovaný žádným způsobem nereflektoval tíživou situaci přesídlených osob, resp. problémy s implementací zákona o vnitřně vysídlených osobách (viz např. Výroční zprávu Amnesty International ze dne 25. února 2015 2014/15) a především nezjišťoval, zda se daná právní úprava vztahuje i na občany pocházející z oblastí, v nichž nedochází přímo k bojovým operacím, jako je tomu v případě stěžovatelů. Je tedy otázkou, zda mají stěžovatelé reálnou možnost usadit se v jiné části Ukrajiny, kde pravděpodobně dosud nemají žádné rodinné či ekonomické zájemství a zda to lze po nich spravedlivě požadovat. S ohledem na okolnosti dané věci měl žalovaný také mj. zkoumat, do jaké míry se stěžovatelé mohou v jiné oblasti Ukrajiny usadit bez rizika případného pronásledování z důvodu jejich příslušnosti k ruskému či ruský hovořícímu obyvatelstvu. K těmto závěrům však žalovanému chyběly relevantní informace, postupoval tedy v rozporu s čl. 8 odst. 2 kvalifikační směrnice, v němž se uvádí následující: „Při posuzování otázky, zda nemá žadatel opodstatněný důvod se obávat pronásledování ani mu nehrozí reálné nebezpečí vážné újmy či zda má v části země původu přístup k ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu v souladu s odstavcem 1, přiblíží-li členské státy při rozhodování o žádosti k celkové situaci panující v dotyčné části země a k osobní situaci žadatele v souladu s článkem 4. Členské státy proto zajistí, aby z příslušných zdrojů, jako je úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu, získávaly přesné a aktuální informace.““*

28. Z výše uvedených důvodů soud zrušil napadené rozhodnutí proto, že skutkový stav věci vyžaduje zásadní doplnění [§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.], a pro nezákonnost dle § 78 odst. 1 s. ř. s. Současně soud vyslovil, že se věc vrací k dalšímu řízení žalovanému (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Správní orgán je v dalším řízení vázán právním názorem, který soud vyslovil v tomto zrušujícím rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
29. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. a úspěšnému žalobci přiznal jejich náhradu, a to za náklady na právní zastoupení žalobce výši 12.400 Kč za 4 úkony právní služby (převzetí věci, sepsání žaloby, podání ze dne 29. 4. 2018 a účast na jednání soudu dne 10. 6. 2019) po 3.100 Kč a související paušální poplatky v celkové výši 1.200 Kč (4 x 300 Kč) dle §§ 7, 9 odst. 4 písm. d) a 13 odst. 4 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu. Právní zástupce žalobce není plátcem DPH, proto soud nepřiznal k nákladům řízení částku odpovídající příslušné sazbě daně ve smyslu § 57 odst. 2 s. ř. s. *a contrario*. Náklady řízení tedy celkem činí částku ve výši 13.600 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení

rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 10. června 2019

JUDr. Marcela Rousková v.r.
samosoudkyně